

New Books *from Poland*

[Nowe książki z Polski]

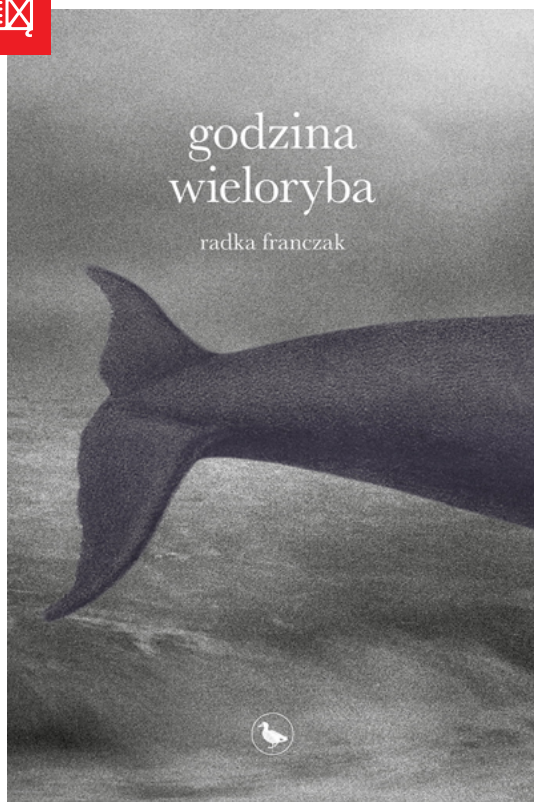
Newsletter #23
czerwiec – sierpień 2025

Ludwik Filip Czech *Wióry*

Wydawnictwo: Fundacja Duży Format
ISBN: 978-83-68247-13-8
Liczba stron: 56

Zbiór znakomitych wierszy o codzienności, tej minionej i tej obecnej, o zdarzeniach zwykłych, jak rozmowa z sąsiadką na osiedlowej ławce, czasem niezwykłych, jak to, gdy zapomina się zabrać ze sklepu razem z zakupami (swojej) głowy, o zmaganiu się z materią rzeczywistości i materią wiersza – kiedy „w tartaku głowy / wiersz ciężki / jak pień // przelewa się / trze / skrzypi // wióry lecą”. Ludwik Filip Czech potrafi z drobiazgów wydobywać opowieść (tak, te wiersze często układają się w nowele), snuć ją niespiesznie, bo przecież „nie ma powodu / żeby noga lewa / biegła tak szybko / za prawą”. I tak powstają znakomite, raz budzące zadumę, raz wzruszające, obrazki, jak *Szlafrok* czy *Kasztan*. Liryka wysokiej próby, spod pióra autora, którym pisze on tak: „chciałbym wreszcie wiedzieć / ile w jednym poecie / mieści się wierszy”. My nie musimy tego wiedzieć. Potrzebujemy czytać, wciąż czytać dobre wiersze. /JP/

Radka Franczak

Godzina wieloryba

Wydawnictwo: Cyranka
ISBN: 978-83-671-2142-2
Liczba stron: 320

Godzina wieloryba Radki Franczak to wielogłosowa opowieść, której wątki mieszają się jak wody wielkiego oceanu, które zamieszkują największe zwierzęta globu. Podróżując przez kontynenty, poznajemy perspektywy widzenia świata zupełnie odmiennych bohaterów, m.in. siedemnastowiecznej kazańdziejki, zbieracza nasion czy naukowców współcześnie badających oceany. Ich historie, choć oddalone w czasie i przestrzeni, splatają się w refleksję nad losem Ziemi i odpowiedzialnością za jej przyszłość. Powieść pozwala spojrzeć na świat zupełnie inaczej – oczami wieloryba. Czytając, czujemy obecność i bliskość tych ogromnych zwierząt, nawet jeśli brak wody w pobliżu. Książka w intrygujący sposób wyzwała w czytelniku zachwyt otaczającym światem i jednocześnie trwoży, uświadamiając, jak zgubne dla planety mogą być działania ludzi. /MS/

Piotr Kępiński
Neapol słodki jak sól

Piotr Kępiński
*Neapol słodki
jak sól*

Wydawnictwo: Czarne
ISBN: 978-83-8396-107-1
Liczba stron: 296

Tytuł książki Piotra Kępińskiego zawiera wiele prawdy o Neapolu. Oksymoroniczna słodycz soli idealnie definiuje miasto, które jawi się jako hybryda piękna i brzydoty, biedy i bogactwa, sacrum i profanum. Neapol nie ma jednego oblicza, wymyka się jednoznacznym definicjom, kategoriom i stereotypom. Od takiej tezy wychodzi autor, prowadząc czytelnika zaułkami, uliczkami, pokazując nieoczywiste miejsca, przytaczając ciekawe historie, których nie znajdziemy w żadnym przewodniku. Z książki dowiemy się, jak przygotować bulion z ośmiornicy, gdzie zjeść najlepszego królika po ischiańsku oraz gdzie kupić najlepsze na świecie limoncello. Autor próbuje również zajrzeć w dusze neapolitańczyków, zrozumieć amplitudę uczuć i ogromną skalę emocji, które pulsują w ludziach żyjących w cieniu Wezuwiusza. Książka Kępińskiego to lektura obowiązkowa dla zakochanych w Neapolu oraz dla tych, którzy chcą choć trochę zrozumieć fenomen tego miasta. /KH/

krystyna miłobędzka więcej nic

Krystyna Miłobędzka *więcej nic*

Wydawnictwo: Wolno
ISBN: 978-83-965822-8-7
Liczba stron: 72

Ostatni zbiór wierszy zmarłej w tym roku poetki Krystyny Miłobędzkiej „o tym że mnie jest / o tym że mnie nie ma”. W nocie wydawca informuje, że na książkę „składają się zapisy z ostatnich kilkunastu lat życia, zgodnie z decyzją Autorki miały zostać wydane pośmiertnie”. I otrzymali czytelnicy zbiór pięknych, mądrych, jak zwykle u tej poetki utworów lapidarnych, skondensowanych, zwięzłych do granic możliwości, z sensami tak szeroko zakrojonymi, jak to tylko możliwe. Miłobędzka pnie się po stopniach wiersza od zawołania „boże skąd to bez wahania / skąd ta nieśmiertelność” do konstatacji „co mam zrobić żeby stać się tobą / to proste – umrzeć”. Może i można umrzeć, może i można nie być, przejść na stronę rozmowy z ciszą, ale jest coś, co pozostanie – słowo zapisane. Potraktujmy je jako wieczne. /JP/

KARAKTER

Gaza.
Rzecz o kulturze
eksterminacji

Paweł Mościcki

Paweł Mościcki

*Gaza. Rzecz
o kulturze
eksterminacji*

Wydawnictwo: Karakter
ISBN: 978-83-68059-73-1
Liczba stron: 288

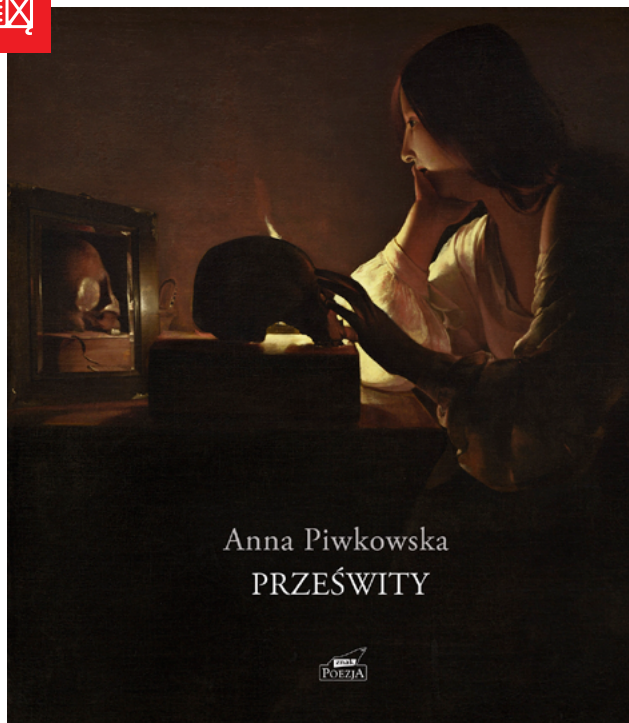
Gaza. Rzecz o kulturze eksterminacji jest zapisem bolesnego wyrzutu sumienia współczesnego świata. Próba odpowiedzi na pytanie, jak mogło dojść do ludobójstwa na Palestyńczykach, rodzi inne, równie trudne: czy prześladowany ma prawo do przemocy? Komu zależy na podsycaniu antagonizmów? Skąd bierze się banalizacja zła? W imię czego pozawalamy na odczłowieczenie innego? W końcu – dlaczego w dzisiejszej polityce w obliczu chłodnej kalkulacji zysków i strat decydujemy się na „prawdopodobstwo”? Już sama świadomość tego, jak współczesny świat wtłacza nas w zero-jedynkowe mechanizmy identyfikacji i rozróżnienia jest wartością dodaną książki Pawła Mościckiego. A zwrot, jaki dokonuje się w czasie lektury w umyśle czytelnika, można podsumować mocnym zdaniem aktywistki żydowsko-amerykańskiej Simone Zimmerman „Wyjechałam do Izraela, a wróciłam z Palestyny”. Czytelnik sam może powziąć decyzję o powrocie. /KW/

Aleksandra Paduch *Trzewia*

Wydawnictwo: Czarne
ISBN: 978-83-8396-144-6
Liczba stron: 112

Polska lat dziewięćdziesiątych i historia jednej rodziny opowiedziana przez pryzmat jedzenia. Czasem go brakuje, kiedy indziej stół jest suto zastawiony. Jedzenie to wmuszanie kolejnej dokładki, najadanie się na zapas, najlepiej tłusto. Sałatką jarzynową, zapychającymi żołądek pulpecikami ryżowymi, rosółem na mięsie z kością wysysaną do szpiku, górami kotletów. Ale za jedzeniem u Paduch kryje się dużo więcej. To sposób na poradzenie sobie z rozpaczą po śmierci syna/brata, pamięcią o powojennym głodzie czy tęsknotą po rozstaniach. Narratorka (i autorka, bo *Trzewia* to autofikcja) zdaje relację z rodzinnego życia, rozpisując swoją opowieść na krótkie, literackie kadry. Brzuchy domowników wypełnione są nie tylko pokarmem, ale i „wszystkim tym, co nie może lub nie chce się ujawnić”. Trawienie jako dowód istnienia. Proza gęsta niczym smalec, który bohaterka dostaje od matki w ramach studenckiej wyprawki – wyraz najwyższej troski. /MG/

Anna Piwkowska
Prześwity

Wydawnictwo: SIW Znak
ISBN: 978-83-8196-900-0
Liczba stron: 80

Anna Piwkowska przyzwyczaiła czytelników poezji do takich zestawów wierszy w swoich zbiorach, nad którymi pochylić się trzeba uważnie lub pochyłać wielokrotnie. Sensy zapisane odkrywać należy z precyzją, by któregoś nie przeoczyć, by nie umknął przez „szczeliny” (taki miał być pierwotny tytuł tomu), bo przecież „Ten świat ma szczeliny”, jak głosi motto zbioru zaczerpnięte z Pascala Quignarda. Szczelinami można się przedostać na drugą stronę słowa, wiersza... Czy także świata? Rzeczywistości? Tego się nie dowiemy, tego nie jest pewna i poetka, chociaż powiada „można przeniknąć przez szczeliny niebieskiego powietrza / na krótką chwilę. Kto zostanie dłużej, nie wraca”. A zatem skąd-dokąd zmierzamy, gdzie żyjemy, w jakim zawieszeniu, gdy „kartka papieru jest biała, choć widać przez nią cień”. /JP/

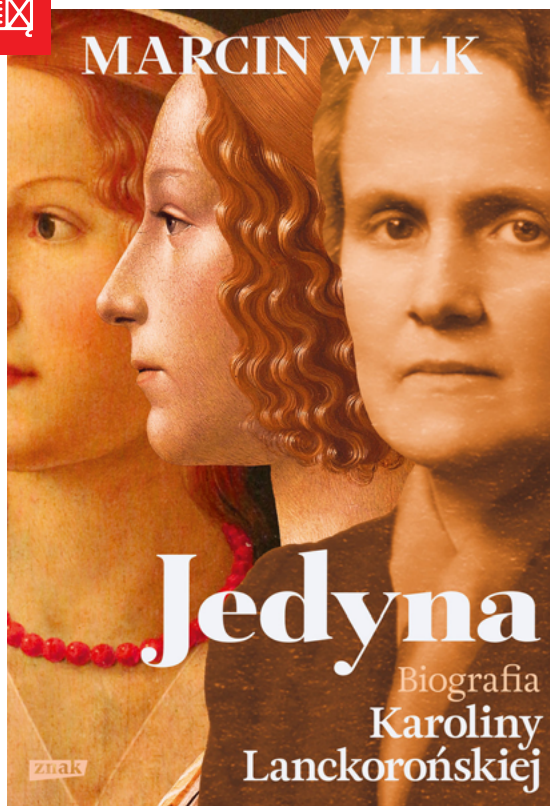

Łukasz Staniszewski

Pieśni łaciatych krów

Wydawnictwo: SIW Znak
ISBN: 978-83-8367-762-0
Liczba stron: 360

W warmińskiej wsi Skowycze trwa apokaliptyczna susza, która obnaża lęki i przesady mieszkańców. W centrum wydarzeń stoi Bernard Witten – gospodarz porywczy i bezwzględny, kochający swoje krowy bardziej niż ludzi. Mieszkańcy próbują ratować się przed klęską, sięgając po dawne rytuały z wiarą w nadprzyrodzone moce. Woda zaś staje się narzędziem władzy i jedyną drogą przetrwania. Obok realistycznych opisów codzienności pojawiają się oniryczne obrazy, nadające historii wymiar baśniowy, demony, zwierzęta obdarzone głosem. Świat stworzony przez Staniszewskiego i język jego opisu łączy poetycką wrażliwość z brutalnym realizmem, splata groteskę i czarny humor, autor umiejętnie stawia zasadnicze pytania o wiarę, solidarność i granice człowieczeństwa. To książka, która jednocześnie bawi, niepokoi i prowokuje do refleksji nad współczesnym światem. /KM/

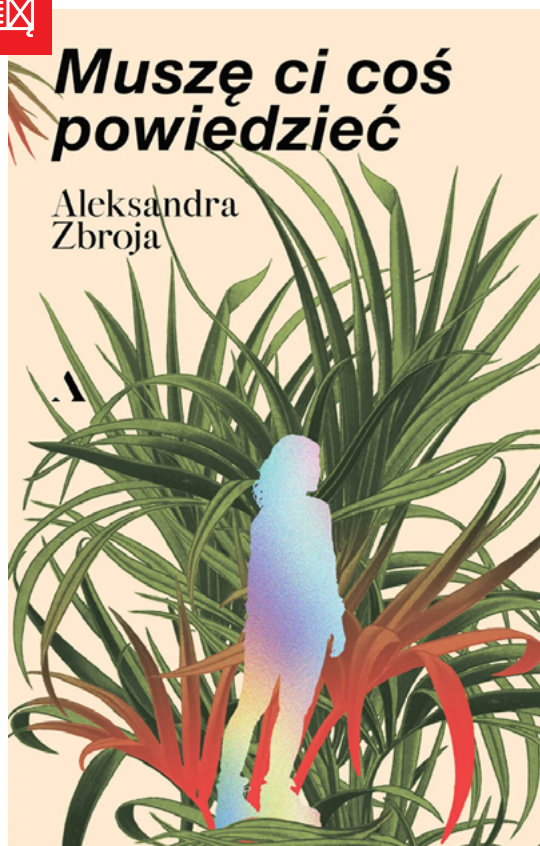

Marcin Wilk

*Jedyna.
Biografia
Karoliny
Lanckorońskiej*

Wydawnictwo: SIW Znak
ISBN: 978-83-240-6860-9
Liczba stron: 480

Wielka dama, dziedziczka rozległych posiadłości, w dzieciństwie chodzi pieszo do kościoła w skromnych strojach i znoszonych bucikach. Profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie w trakcie wojny objeżdża więzienia, dożywiając, a może i ratując skazanych rodaków od chorób i śmierci głodowej. Polka i częściowo Niemka (po matce) nie chce przywilejów w obozie Ravensbrück, do którego trafia za działalność konspiracyjną, cierpi nędzę i poniżenie na równi z innymi osadzonymi kobietami, potajemnie prowadząc wykłady. Jako pierwsza Polka uzyskuje habilitację z zakresu historii sztuki i przez kilka lat uczy studentów. Porzuca jednak karierę naukową dla innych szczytnych celów. Zaskakujących faktów w biografii Karoliny Lanckorońskiej nie brakuje. Marcin Wilk wydaje się stawiać pytanie: dlaczego jest tak mało znana? Zasluguje przecież, by być znaną na równi z Witoldem Pileckim, Janem Karskim czy innymi zasłużonymi postaciami tego okresu. /BG/

Aleksandra Zbroja

Muszę ci coś powiedzieć

Wydawnictwo: Agora
ISBN: 978-83-8380-253-4
Liczba stron: 376

Aleksandra Zbroja, reportażystka nominowana do nagród literackich za książkę *Mireczek*, tym razem napisała powieść o życiu z wirusem HIV. Jej narratorką uczyniła młodą kobietę, a zabieg ten zwraca uwagę, bo opowieści pisanych z perspektywy seropozytywnej bohaterki zwyczajnie brakuje. Życie pochodzącej z podwarszawskiej wsi Joanny Mszalek zmienia się drastycznie, kiedy przy okazji obowiązkowych badań na posadę nauczycielki języka angielskiego w Tajpej – gdzie trafia na skutek miłosnych zawirowań – dowiaduje się, że została zarażona wirusem. Przez karty książki przewija się korowód postaci, które próbują uniemożliwić deportację Joanny (Tajwan), ona sama przywdziewa różne przebrania, by się ukryć – przed społecznym ostracyzmem i rodziną w Polsce. *Muszę ci coś powiedzieć* to opowieść o wstydzie i pragnieniu miłości, również tej fizycznej. Temat z tych cięższych, ale literacka forma narracji – zerwana chronologia, różne dykcje – dodaje książce lekkości, a bohaterce skrzydeł. /MG/

Przygotował zespół Instytutu Książki

Teksty:

Maja Gańczarczyk /MG/, Beata Górka /BG/, Katarzyna Humeniuk /KH/,
Karolina Makiela /KM/, Jakub Paczeński /JP/, Marta Skiba /MS/,
Katarzyna Wasiutyńska /KW/

Prowadzenie: Jakub Paczeński

j.paczesniak@instytutksiazki.pl

www.instytutksiazki.pl

Zapraszamy do korzystania z programów Instytutu Książki:

[Sample Translations ©POLAND](#)

[Kolegium Tłumaczy](#)

Polecamy nowy portal Instytutu Książki:

Dziennik Literacki dziennikliteracki.pl